

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Străinii pentru noi.

Sibiu, 16 Septembrie n.

Un ziar mare englez, „Morning-post”, scrisese un articol asupra situației politice din Ungaria, în care naționalitățile nemaghiare erau prezentate publicului cetitor ca politice neîndreptățite și asuprite. Cu deosebire s'a pus greutate pe constatarea faptului, că Nemaghiarii din Ungaria au să îndure persecuțiuni politice. Corespondentul comercial al guvernului ungar, cu locuința în Londra, a scris numai decât un articol de rectificare, în care, punându-se pe terenul negațiunii, spunea, că nimic nu e adevărat din aceeace se scrisese în articolul cu pricina, pentru că în Ungaria nu se face nedreptate nimănui.

Ziarul „Morningpost” a publicat articolul de rectificare al Ungurului din Londra, dar însoțit de următoarele șire: „Trebuie să susținem de adevărate informațiunile corespondentului nostru despre Ungaria. Istoria și literatura stau în spriginul acuzei despre oprimare în Ungaria. Cine studiază literatura referitoare la lucrul acesta, se va convinge, că statul ungar cu adevărat comite nedreptăți adeseori, în special față de concetățenii români”.

Va să zică, nu mai merge cu negarea. Și nu mai merge nici cu cumpărarea condeilor din străinătate, pentru cari s'au cheltuit la noi sume enorme. Străinii cunosc astăzi bine stările de lucruri dela noi, și nu le mai pot expune altcum în ziarele lor, decât conform adevărului.

Alt cas. În München s'a deschis zilele trecute congresul internațional pentru pace. La congres a fost invitat să iee parte și marele poet și dramaturg norvegian, Björnson Björnstjerne, care însă n'a venit la congres, ci și-a motivat neparticiparea cu următoarea caracteristică scri-

soare, trimisă prezidentului congresului și cetită în plină ședință:

„Pentru mine e mare cinste, că sunt invitat să fac parte din o societate atât de ilustră. Și cinstea aceasta e pentru mine cu atât mai mare, fiindcă invitarea vine din partea societății Dvoastre. Dar trebuie să mă stăpânesc, ca să nu îndreptez vre-un atac, atât de violent, cum aș fi de altfel în stare, în contra acelor membri ai congresului internațional pentru pace, cari în congres propagă pacea, iar acasă la ei maltratează popoare subjugate, ori tolerează aceste maltratări. Dacă nu vor să lupte din răsuferință în contra procedeurilor răboinice, atunci de ce mai declară răboiul răboiului? Și dacă ei nu vreau să înceapă opera păcii la ei acasă, ci din contră, creiază martiri, nu mai are nici un rost, ca la întrunirile internaționale să facă pe apostolii păcii! Dacă de ex. contele Apponyi, actualul ministru al cultelor în Ungaria, dela amfiteatrul uricioasei maltratări a Slovacilor ar veni la congresul pentru pace, ca reprezentant al poporului său, eu nu m'aș putea odihni până n'ar fi depărtat din sală”.

Sunt aspre vorbele poetului norvegian și asprimea lor o simte întreaga presă maghiară, care caută a explica lucrul astfel, că marele poet vorbește într-o chestie pe care nu o cunoaște și nu o înțelege. Adevărul e însă acela, că Norvegianul știe foarte bine cum stau lucrurile la noi, și știe, — întocmai ca și cei dela „Morningpost”, — că popoarele nemaghiare din patrie multă nedreptate li se face. Că de unde o știe, e irrelevant. Destul că o știe, și are curajul de a o și spune acelor, cari încă ar trebui să o știe.

Ce înseamnă aceasta? Înseamnă, că glasul de durere și de tânguire, pe care aici acasă nu vrea să-l audă și să-l asculte nime, — pentru că un deputat de frunte maghiar a spus o doară în dietă unui deputat român,

că „nu te ascultăm, pentru că nu vrem să te ascultăm”, — e auzit totuși în străinătate, și din străinătate încep să se ridice glasuri de simpatie și de apărare pentru noi. Astăzi din Norvegia, eri din Londra, mâine din Paris și Roma, și așa mai departe, tot glasuri răslețe, cari însă unindu-se odată toate, vor forma un cor puternic, foarte neplăcut pentru deținătorii puterii de stat dela noi. De aceea, părerea și dorința noastră ar fi, să se părăsească odată politica nenorocoasă de a „nu vrem să vă ascultăm”; și chiar din contră, doririle și durerile naționalităților nemaghiare, acum reprezentate în dieta țării, să fie ascultate cu bunăvoință, relele de cari se plâng să fie grabnic delăturate, calea bunei înțelegeri să fie oblită, pentru ca să nu mai fie trebuință de glasuri străine, cari să ne conturbe pacea și buna-viețuire împreună. Câtă vreme însă politica maghiară nu va intra pe calea aceasta, glasuri străine se vor ridica mereu în favorul popoarelor nemaghiare din patria aceasta, nu pentru că ele ar cere intervenția străinătății, ci pentru că simțul de dreptate al străinilor nu poate suferi, ca să mai fie astăzi popoare asuprite în centrul Europei.

Dela „Asociațiune”.

Raportul general

al comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” către adunarea generală convocată în Bistrița la 21 și 22 Septembrie st. n. 1907. (Urmare).

Despărțămintele. Organele chemate să desfășure o stăruitoare propagandă culturală în toate straturile poporului nostru sunt despărțămintele. Acestea, prin răspândirea foilor bune, prin prelegeri populare, prin înființarea de agenturi și biblioteci, prin inițieri de însoțiri economice și prin alte mijloace potrivite pot să dea cel mai însemnat ajutor la realizarea problemelor culturale urmărite de Asociațiune. Activitatea lor constituie partea cea

mai importantă din activitatea Asociațiunii. Cu toate îndrumările și cu tot spriginul posibil dat de comitetul central, activitatea celor mai multe despărțăminte s'a mărginit la sterpele formalități ale proceselor verbale. Unele n'au făcut absolut nimic. Înșirarea lor nominală credem că ne-ar da numai prilej de adâncă întristare, de aceea, în nădejdea unei îndreptări nu le mai pomenim. Ne-am convins, că activitatea despărțămintelor e strâns legată de hărnicia și priceperea domnilor directori și dragostea de muncă a comitetelor cercuale. Prin urmare acele despărțăminte neactive, cari vor o premenire, vor inaugurarea unei vieți, trebuie să-și pună în frunte oameni destoinici, înzestrați cu înțelegerea și puterea morală de a-și îndeplini datoriile.

Pe lângă toate aceste constatări triste, activitatea despărțămintelor e într-o continuă creștere. Numărul despărțămintelor active s'a înmulțit, mai ales în Bihor și Sălajiu, unde răspândirea culturii românești e mai simțită. Despărțămintele Beiuș, Șimleu și Tășnad, luptându-se cu multe greutăți, au desvoltat o activitate multămitoare. În aceste părți despărțămintele noastre s'au interesat și de creșterea românească, a ucenicilor de industrie și de neguțatori. Fapt, care merită laudă și e vrednic de urmat și în celelalte despărțăminte.

Dintre despărțămintele cari au desvoltat o activitate multămitoare amintim următoarele: Brașov, Bistrița, Brad, Cluj, Dobra, Orăștie, Oravița, Săliște, Sebeș, Sibiu, Timișoara.

Locul de frunte între ele îl ocupă Brașovul, care sub conducerea dlui Andrei Bărbăntu e un despărțământ model. În anul acesta a luat hotărârea să înființeze în toate comunele de pe teritoriul despărțământului câte o agentură și câte o bibliotecă populară. Am făcut pomenire de această hotărâre, fiindcă întruparea ei trebuie să fie idealul tuturor despărțămintelor Asociațiunii.

Dintre despărțămintele active mai amintim desp. Cluj, care pe lângă o activitate culturală spornică, și-a câștigat merite în limpezirea și activarea fundațiunii Ioan Petran. A desfășurat o activitate

FOIȘOARĂ.

Istoria filosofiei de drept.

(Urmare).

Epicureii și Stoiicii.

Din școala greacă a lui Plato și Aristotel au ieșit Epicureii și Stoiicii, cari însă în filozofia de drept au rămas cu mult îndărătul măestrilor lor. Epicureii au stabilit tesa, că dreptul se bazează pe contract, pe un act din care se naște avantaj pentru om, dar se naște și obligamentul de a-l ține, de a-l respecta. După ei deci frica de urmările neobservării acestui obligament, frica de pedeapsă e motivul împlinirii legii. Prin urmare, nedreptatea vine reprobata numai pentru urmările rele ce le are, nu pentru alta.

Stoiicii zic iarăși, că atât dreptul, cât și viața de stat, sunt lucruri de a doua mână, subordonate și cu totul indiferente. La ei virtutea e partea bună a omului, și vițiu e partea rea a lui, pecând toate celelalte sunt lucruri secundare și indiferente. Mintea omului, rațiunea, aci e tot ce dă mișcare lumii, fie că mintea omenească funcționează bine, fie că funcționează rău. Dacă funcționează bine, duce la bine, dacă funcționează rău, duce la rău.

Va să zică, pe când unii caută scopul vieții omenești în plăcere, ceilalți cred

a l fi aflat în mântuirea sufletului. Statul însă și dreptatea, sunt lucruri indiferente și pentru unii, și pentru alții. Pecând la Plato și la Aristotel dreptatea e perfecțiunea vieții morale însăși, în fața Epicureilor și a Stoiicilor dreptatea apare ca un rău necesar. Și aici se începe decadenta filozofiei grecești. Vederile acestora ale Epicureilor și Stoiicilor încă erau vederi generale pe vremea lor, și ei din sentimentele obștei le-au scos. Dreptul nu era recunoscut ca adevăr și ca scop de viață, fiindcă pe atunci scopul de viață era plăcerea, ori sentimentul.

Cu cât mai corecte și mai sublime erau părerile lui Plato și Aristotel, cari recunoșteau, că dreptatea e un scop moralicește necesar!

Filozofia de drept în evul mediu.

În evul mediu nu a fost stabilit nici un sistem nou în filozofia de drept, și din vremile acelea nu ne-au rămas decât ougetări și maxime. Filozofia era cunoscută numai din tradiție, și tot numai din tradiție era cunoscut și Plato și Aristotel înaintea lumii de pe atunci.

Cei ce făceau filosofie de drept în evul mediu erau scolastici. Ei au acceptat vederile lui Plato și Aristotel, însă mai mult pentru că cu ajutorul lor să motiveze ideea religiunii creștine, pe atunci la ordinea zilei.

Pe când deci Grecii nu cunoșteau

ceva mai sus pus decât statul și dreptatea în stat, în evul mediu supremul bun era împărăția cerească, biserica. După concepțiile de pe atunci, statul era mai mic de cât acestea, le era chiar subordonat.

Împărăția cerească era contemplată din partea scolasticilor ca stat, însă nu ca stat pământean, ci ca stat cereș. De aci s'a născut ierarhia bisericească. Statul nu e dela Dumnezeu, ziceau ei, biserica însă da. De aceea e întâiu biserica, apoi statul, căci statul s'a răscolit chiar prin violarea legilor bisericești. Romul a omorât pe Remul, Cain a omorât pe Avel, etc. în stat domnesc deci numai sentimente lumești.

Mai târziu statul a fost considerat ca egal cu biserica. Erau deci două puteri dumnezeiești, cu mențiunea de-a stăpâni pământul și tot ce se află pe pământ, inclusive sufletele omenești. Pecând deci la început puterea bisericească era pusă deasupra puterii imperiale, acum statul și biserica erau puse pe treaptă egală, cu egale sfere de activitate. Statul nu mai era ceva antidumnezeesc, născut din păcatele omului, ci era și el ceva adevărat și divin, în rând cu biserica.

Scopul statului era acum pacea, buna înțelegere între cetățeni. Dar pacea se poate câștiga și menține numai cu ajutorul dreptății, ziceau ei, acceptând părerile Grecilor, Statele în cari lipsește drept-

tatea nu sunt state, ci numai asociație, adunătură de bande de hoți.

La Greci statul isvora dintr'un scop natural, iar acum era considerat ca o instituțiune dumnezeiască, creată în scopul educării neamului omeneș. Dumnezeu a făcut pe om în lume, el guvernează lumea și-și crește popoarele după a sa atotputernicie și voință, se zicea acum; pe când la cei vechi, la Greci, zeii nu puteau să guverneze lumea, pentru că și zeii erau supuși capriciilor sorții lor proprii. Va se zică, oamenii au început a străbate cu privirile în istoria popoarelor și a face constatarea, că popoarele își primesc educația după un plan dumnezeesc. Statul și dreptatea primesc de nou sancțiunea avută la Greci, ca lucruri supreme în lumea aceasta.

Principiul e deci voința dumnezeiască; iar voința dumnezeiască e lege eternă, e adevăr vecinic, la a cărui formațiune se cere cooperarea tuturor. Această voință dumnezeiască, această lege eternă a fost dată dela Dumnezeu omului, pentru că să-l silească pe om să intre în acțiune cu puterile ce le are. Legile omenești prin urmare nu sunt alta decât determinarea mai precisă a legii eterne dumnezeiești. Și fiindcă baza legii dumnezeiești e dreptatea, împărțirea drepturilor are să se facă în măsură egală, după dreptate. Dreptul e deci egalarea raporturilor dintre oameni

frumoasă tinerimea universitară din Cluj, ținând în cadrele despărțământului 21 de conferențe.

La acest loc constatăm, că mișcarea care s'a pornit în ultimii ani pentru organizarea economică a țărânimii noastre a găsit răsunet și sprijin atât în centru, cât și în despărțămintele noastre. În revista „Țara Noastră” s'a stăruit de repetate ori pentru înființarea însoțirilor de tot felul. S'au scris mai multe articole, pe înțelesul poporului, explicându-se importanța însoțirilor și s'au publicat chiar și modele de statute privitoare la însoțirile pentru asigurarea vitelor. Comitetul central la cererea despărțământului a încredințat pe dl Vasile C. Osvadă să inițieze înființarea alor două tovarășii la Bran. Iar în urma prelegerilor ținute în despărțăminte, până acum s'a înființat o tovarășie pentru asigurarea vitelor în Dobra și o lăptărie în Valea-Bărgăului (despărț. Bistrița). Aceste începuturi modeste credem că vor îndemna și pe celelalte despărțăminte la desfășurarea unei activități similare.

De încheiere stăruim și asupra necesității unei împărțiri nouă a despărțământelor. Cele mai multe dintre ele cuprind un număr prea mare de comune, încât e aproape cu neputință înfriparea unei activități sistematice și trainice. De aceea comitetul central s'a gândit să facă succesiv an de an o împărțire mai rațională și mai corespunzătoare scopurilor ce le urmărește. În cursul anului trecut s'a înființat un nou despărțământ, luând o parte din teritoriul desp. Șimleu. Noul despărțământ poartă numele de desp. Tășnad și cuprinde cercul adm. al Tășnadului. Despărțăminte nouă sunt pe cale de a se înființa în Hălmașiu și Bozoviciu, apoi pe teritoriul despărțământelor Sătmăruș-Ugocia, Alba-Iulia și Lipova.

Noua reorganizare a despărțământelor, sperăm că va fi un prilej nou de activitate spornică în sinul Asociațiunii.

Prelegerile. Am amintit, că Asociațiunea în anii din urmă a început să se intereseze de creșterea poporului dela sate. Mijlocul cel mai bun pentru a ne putea apropia de sufletul acestor oameni sunt prelegerile populare. Comitetul central pentru a înlesni ținerea prelegerilor populare în cursul anului 1905 a împărțit câte 100 coroane la următoarele 12 despărțăminte: Abrud-Câmpeni, Agnita, Bistrița, Blaj, Brad, Brașov, Caransebeș, Cluj, Dobra, Orăștie, Șimleu și Oravița. Cea mai mare parte dintre despărțăminte, după cum se poate vedea din lista prelegerilor ținute în cursul anului 1906, anexată sub C., au și ținut prelegerile cu rezultate multumitoare. Numărul prelegerilor ținute în toate despărțămintele e de 150, cu 106 mai multe ca în trecut. Chiar și subiectele prelegerilor au fost mai bine alese, tratând mai ales chestiuni practice. Despărțământul Brașov și Oravița cu ocazia prelegerilor practice din sfera agriculturii au

în măsură egală. Se referă însă numai la acțiunile omului față de alții, nu și față de sine. De aceea, la stabilirea dreptului sentimentul nu vine ținut în vedere, ci numai rezultatele acțiunii exterioare, adică în cumpănă. Dreptatea regulează acțiunile oamenilor între ei și se împarte în dreptate generală și dreptate specială.

Dreptății generale îi aparține tot ce poartă în sine semnul dreptății, anume: religie, datorită căreia Dumnezeu, pietate, căruia părinți, stimă, recunoștință, amicitie etc., pentru că toate acestea se referă la acțiuni, cari ating alte persoane din aceeași comunitate. Legile dreptății generale se referă deci la *binele public* și au de scop stabilirea de acțiuni potrivite pentru toți, în scopul promovării binelui public. Dreptatea specială dă apoi fiecăruia dreptul sau după valoarea și meritele personale. Ori, abstrăgând dela persoană, ea determină aceea ce compete fiecăruia, cu privire la lucruri și acțiuni, când e vorba de ex. de schimb, de cumpărare, etc.

Filosofia de drept din evul mediu se deosebește deci de cea veche grecească în următoarele puncte: Nu statul singur, cum credeau Grecii, e cel mai suprem lucru între omenime, ci statul cu viața de stat formează numai o parte din acest lucru suprem, o parte a omenimei, iar cealaltă parte o formează biserica. De aceea este de presupus, că există ceva și mai supe-

impărțit diferite semințe și pomișori. Acest exemplu ar fi vrednic de urmat în toate despărțămintele. E un mijloc foarte potrivit pentru a face pe țărani să se intereseze de prelegeri.

La sfârșitul anului 1906 comitetul central a adresat tuturor despărțământelor o circulară, în care se îndrumau și li-se dadeau îndrumări amănunțite cu privire la aranjarea prelegerilor populare. La circulară au răspuns numai următoarele despărțăminte: Bistrița, Beiuș, Blaj, Brad, Brașov, Deva, Dobra, Hațeg, Mercurea, Mocu, Orăștie, Oravița, Sebeș, Șimleu, Turda și Zernești, cărora s'a împărțit suma de 970 coroane din cele 2000 destinate pentru prelegeri. Unele dintre despărțăminte au trimis și programul prelegerilor populare din acest an. (S'a publicat în „Țara Noastră” nr. 20). Insuficiența pentru ținerea prelegerilor e tot mai mare și mai îmbucurător e, că cele mai multe prelegeri urmăresc scopuri practice. Conferențarii dau țăranilor povești, arătându-le cum se cultive diferite ramuri ale agriculturii; apoi îi îndeamnă la înființarea însoțirilor. Despre rezultatele sporadice obținute în urma prelegerilor populare am amintit în altă parte.

Despărțămintele: Blaj, Brad, Brașov, Cohalm, Dobra și Sibiu, având schiopăcoane, au ilustrat prelegerile cu proiectiuni, cari s'au dovedit a fi foarte atrăgătoare pentru țărani. Comitetul central a comandat, în cursul anului trecut, priu dl prof. Aurel Ciortea din Brașov, două serii de diapozitive, cari se vor înmulți treptat din an în an.

Multe dintre despărțăminte se plâng că le lipsesc oamenii cu pregătire, cari să țină prelegeri economice poporului. Despărțământul Beiuș și Mocu au cerut conferențiar din centru, iar desp. Brașov propune să se angajeze un conferențiar stabil, cu o pregătire specială, care să cultive despărțămintele rând pe rând. Dacă am dispune de mijloace materiale suficiente s'ar putea angaja un specialist care să stea în serviciul Asociațiunii. Dar bugetul nu permite nici cea mai neînsemnată urcare a cheltuielilor. Comitetul a găsit deci alt mijloc, credem mai potrivit. A hotărât să dea ajutor din suma de cor. 2000, destinată pentru prelegerile populare, chiar și acelor despărțăminte cari vor să-și crească un conferențiar, trimițând un preot sau un învățător la cursurile de vară ale statului.

În sfârșit, onorată adunare generală, ar fi de dorit, ca în centrele noastre mai însemnate să se țină prelegeri și pentru cărturărime. Educația intelectuală a acestora este tot atât de importantă ca și a țăranilor. De aceste conferințe s'ar putea îngriji secțiunile științifice-literare. Fiecare dintre ele ar trebui să trateze o serie de subiecte cari sunt în strânsă legătură cu dezvoltarea noastră culturală și economică. Conferințele mai bine studiate s'ar putea publica în revista „Transilva-

rior dreptului și dreptății, și anume, voinea dumnezeiască, căci dreptul și statul din voinea dumnezeiască s'au născut, din această lege eternă, manifestată în fapte vizibile. Divinitatea cuprinsă în drept și stat, trebuie să fie înțeleasă așa, că dreptul și statul e dela Dumnezeu, sunt date prin Dumnezeu, deci izvorul lor e autoritatea divină. Nu pentru ființa sa e divin dreptul și statul, ci pentru că vine dela Dumnezeu. Are valoare și e sfânt dreptul și statul, pentru că așa a poruncit Dumnezeu. Dreptul și statul e ceva venit dela Dumnezeu, de aceea omul trebuie să li-se închine.

Cum vedem, în evul mediu predominau teoriile teologice și în filosofia de drept, precum adecă scoase la iveală erau ele pe atunci în toate științele. (Va urma.)

Vorbe înțelepte.

Patimile sunt pentru om aceea ce pentru navigație sunt vânturile. Omul fără patimi e condamnat să stea pe loc. Patimile îl duc înainte. Numai cât omul trebuie să știe cum să-și conducă patimile, încotmai ca corăbierul pânzele. Pentru că dacă le conduce bine, ajunge sigur la limanul fericirii.

nia”. Astfel mișcarea pornită pentru creșterea poporului dela sate ar câștiga o bază solidă, o completare în școala de perfecționare a cărturării.

Agenturile. Aceste au un rol foarte important în organismul instituției noastre. Ele sunt celule vii, fără de cari viața și activitatea Asociațiunii, în sânul poporului nostru, e mai mult închisă. Cu toate insistențele comitetului central, numărul agenturilor s'a înmulțit numai în câteva despărțăminte și anume: Agnita, Brad, Brașov, Oradea, Orăștie, Sebeș, Sibiu și Torac. Numărul lor total, cu sfârșitul anului 1906 e de 122. S'au înmulțit deci cu 17 față de anii trecuți. În fruntea despărțământelor stă tot al Brașovului cu 21 de agenturi, toate în plină activitate. Numărul total al agenturilor e foarte mic, când ne gândim că un singur despărțământ, ca de pildă cel al Solnoc-Dobăcii ar trebui să aibă mai multe. Cauzele lipsei de agenturi sunt cele cunoscute: necunoașterea Asociațiunii din partea poporului și indiferența cărturarilor. În viitor vom ține o evidență mai amănunțită despre agenturi și vom stăruia cu tot dinadinsul pe lângă despărțăminte să le înmulțim.

Bibliotecile populare. Lipsind agenturii, în comunele de pe teritoriul despărțământelor, lipsesc și bibliotecile, fiindcă existența acestora e condiționată, în bună parte, de a celor dintâi.

Asupra importanței bibliotecilor e de prisos să mai stăruim. Ele sunt menite a desăvârși creșterea poporului, alături cu prelegerile populare; sunt dascălul statornic și ieftin al satelor noastre. Cele mai multe dintre despărțăminte, în lipsa mijloacelor materiale și în lipsa înțelegerii depline a însemnătății lor, nu și-au dat osteneala să le înmulțească pe cele existente sau să le înființeze, căci sunt despărțăminte cari n'au nici o bibliotecă. Numărul bibliotecilor pe întreg teritoriul Asociațiunii e același ca și al agenturilor.

Unele dintre despărțăminte (Timișoara, Dobra, Caransebeș, Brașov, Bistrița, Blaj etc.) au suplinit lipsa bibliotecilor populare prin împărțirea de cărți între popor, primite gratuit dela comitetul central, care în cursul anului trecut, a distribuit, spre acest scop, 5548 de bucăți din publicațiunile de cari dispune.

Onorată adunare generală! O cultură românească intensivă numai atunci va putea călăuzi viața sufletească a poporului nostru, când va fi pătruns cartea românească în păturile largi ale țărânimii, când această temelie a societății noastre se va putea smulge din starea primitivă în care în multe părți, se găsește astăzi. Bibliotecile populare în legătură cu societățile de lectură, cari vor trebui să se înființeze în fiecare comună, credem că ar fi un început norocos pentru ființa unei culturi trainice și intensive. Secțiunile științifice literare și-au luat angajamentul să se îngrijă de îmbunătățirea și sporirea Bibliotecii populare a Asociațiunii, iar comitetul central se va îngriji să tipărească o listă a cărților bune, apărute în edituri străine și potrivite înțelegerii poporului.

Secțiunile științifice literare. Despre activitatea secțiunilor științifice-literare se găsește amănunțit în raportul secretarului literar către ședința lor plenară, ținută la 1/14 Iulie n. a. c., anexat la procesul verbal al acelei ședințe. La acest loc relevăm următoarele momente mai însemnate din activitatea secțiunilor: S'a completat secțiunea istorică, alegând membrii corespondenți pe dl Sever Secula, profesor în Arad și pe dl Iulian Marțian, căpitan pens. în Năsăud; fiecare secțiune s'a angajat să colaboreze la „Țara noastră”; doi dintre membrii secțiunii economice au promis că vor pregăti câte-o broșură pentru Biblioteca populară a Asociațiunii; secțiunea școlară va îngriji publicarea unei biblioteci școlare, care se va vinde cu 5—8 bani broșura; secțiunea științifică, ca și în anul trecut, se va îngriji de procurarea diapozitivelor pentru schiopăcoanele despărțământelor. Lucrările mai mari cu cari se ocupă secțiunile și a căror sfârșit nu e tocmai îndepărtat sunt: a) adunarea nomenclaturii populare referitoare la car,

plug și răboiul de țesut; b) consemnarea alfabetică a tuturor comunelor românești sau locuite de Români din regatul ungar.

În ședința plenară a secțiunilor, președintele Andrei Murășianu, rămas neîmpărțit de doi ani, de câte 300 coroane s'a dat dlui Ioan Agărbiciu pentru volumul de romane „Dela Țară” și dlui Zaharie Bărsan pentru volumul de schițe și nuvele „Ramuri”.

Secțiunile au mai hotărât ca în viitor revista „Transilvania” să publice și material științific-literar, pe lângă partea oficială.

Din cele înșirate onorata adunare generală se poate convinge că secțiunile științifice-literare ale Asociațiunii au început o activitate spornică, dela care suntem în drept a aștepta cele mai frumoase roade culturale. (Va urma.)

NOUȚĂȚI.

Dar frumos. Dl deputat din camera ungară Dr. Nicolae Șerban a făcut din privilegiul cununiei sale cu văduva Maria Foica în loc de anunțuri etc. următoarele dăruiri: 1. 400 cor. ca fond pentru a se înființa o masă a studenților români din Făgăraș. 2. 100 cor. pentru masa studenților români din Brașov. 3. 100 cor. pentru masa studenților din Blaj. 4. 100 cor. pentru masa studenților din Brad. 5. 100 cor. pentru internatul ortodox român din Beiuș. Dzeu să-i răsplătească aceste frumoase dăruiri și în sinul inteligenței noastre să se ivească câți mai mulți cari să urmeze cu asemenea fapte.

Perchisiție domiciliară la redacția „Gazetei Transilvaniei”. Judele de instrucție din Brașov, Császár, însoțit de un notar și doi polițiști, a făcut Marți perchisiție domiciliară în localul redacției „Gazetei Transilvaniei” pentru a afla manuscrisul poeziei dlui I. Rodina „Limba noastră românească”, apărută în Nr. 161 al „G. T.”. Procurorul din Târgu-Murășului a găsit agitație în această poezie.

Banii comunelor. Congregația comitatului Timiș a adus o hotărâre, prin care oprește comunele să depună banii, pe cari îi au, în institute naționaliste de bani. Vre-o șapte comune au apelat hotărârea aceasta curioasă, la ministrul de interne, care însă în zilele trecute a respins apelațiunile și a ridicat la valoare de drept hotărârea congregației comitatului Timiș.

Monumentul lui Árpád, mort înainte cu 1000 de ani, a fost desvălit Duminecă în Pusztaszer. Au luat parte cam 15 mii de oameni. Ministrul de justiție Gáthner a rostit o cuvântare patriotică și a depus o cunună în numele guvernului maghiar. A mai depus cunună camera ungară, prin deputatul Barabás Béla, casa magnaților, partidul independist și număroase delegațiuni sosite din toate părțile țării. La orele 2 d. a. a fost banchet mare, cu toaste, iar pentru popor serbări populare.

Hymen. Livia Câmpian și Petru Liuba, forestier, apoi Anica Câmpian și George Grecu, licențiat în drept în București, fidanți. Pri-gor, în August 1907.

— Augustin Cichindelean inv. și Maria Crețiu logodiți.

Sinodul din Petersburg al bisericii ortodoxe a încredințat o comisiune cu studierea chestiei divorțurilor. Comisiunea a compus o lege despre divorțuri, în care divorțul se admite în următoarele cazuri: Când careva dintre soți e atins de boală molipsitoare; când e atins de boală mentală care durează mai mult de trei ani; când în urma tratamentului rău viața unuia dintre soți e în primejdie; când căminul conjugal e părăsit de mai mult de trei ani și când unul dintre soți trece dela biserica ortodoxă la altă biserică.

Învățător român dat în judecată. Tribunalul din Arad a pus sub acuză pe învățătorul român Dimitrie Popovici pentru agitație contra ideii de stat maghiar și a confesiunii.

Conferința dlui Gr. Pletosu la adunarea „Asociațiunii” în Bistrița nu va trata despre alcoolism, cum s'a anunțat, ci „Despre creșterea adulților față de preocupările de azi”.

Gimnaziul din Câmpulung în urma intervenției energice a deputaților români bucovineni gimnaziul român din Câmpulung (Bucovina) va fi deschis la 1 Octombrie anul curent. Deschiderea, cum știm, se amânase pentru anul viitor.

Zi de repaus Din partea socialiștilor se fac toate pregătirile, ca în 10 Octombrie, ziua redeschiderii dietei, toți muncitorii din țară să se pună în grevă, să nu lucre, ci să țină intruniri în favorul votului universal.

Reuniune de femei. Femeile române din comitatul *Târnava-mică*, de legea gr. ort. și cea gr. cat. vreau să înființeze o reuniune de femei. Sâmbătă se întrunesc în conferință, în *Dicioșanmărtin*, pentru a decreta înființarea și a vota proiectul de statute.

Marele duce Vladimir la Sinaia. Din Petersburg se vestește, că marele Duce Vladimir cu soția și cu fiul său Andrei vor vizita curtea română în Sinaia la 8 Octombrie st. n. Se fac mari pregătiri pentru primirea marelui duce rusesc.

Bucătărie comună, în care se gătește de mâncare pentru mai multe familii s'a înființat zilele trecute și în *Deva*.

Din Ghimbav ni-se scriu următoarele: Cu prilejul fucerii noului an școlar, parohul *Iosif Comanescu* și de astădată a ținut de bine a întruni poporul în localul școlii în Dumineca din 15 Sept. n. celebrând un serviciu divin și cerând ca Dumnezeu să dăruiască nouă puteri învățătorului și școlarilor, pentru ca împreună muncă bogată să depună. La finea serviciului divin parohul celebrant astropit poporul cu apă sfințită, — îndepărtându-ne după aceea pe la ale noastre. Rugăciunile înălțate la cer fie bine primite de către bunul Dumnezeu! *Un parohian.*

Daruri pentru biserică. Subscrisul în numele poporului din comuna *Acmariu*, din protopopiatul *Albei-Inferioare* vin a aduce mulțămite mai jos însemnaților locuitori din această comună, cari ca buni și evlavioși creștini au donat sfintei noastre biserici următoarele obiecte. Ioan Bot cu soția *Ileana* icona înmormântării *Domnului Isus Cristos* în valoare de 27 cor., apoi un patrafir în valoare de 14 cor. și un stihariu cu 5 cor. Credincioșii *Nuțiu Mihaila* cu soția *Salomia*, *Goronia Petru*, *Nuțiu Avram* lui *Filimon* cu soția *Dominica*, *Mihaila Gerasim* cu soția *Raveca*, la olaltă toți, un rând de vesminte, cu toate ce se recer, în preț de 60 cor. Dorim din suflet, ca aceste prinoase aduse pe altariul *Domnului* să fie bine primite la tronul ceresc. *Acmariu*, în 1 Septembrie 1907. În numele locuitorilor: *Ioan Suci*, paroh gr. or.

„De ce ne-a adus aici?” Notarul comunal din *Tâpă*, comună vecină cu *Seghedinul*, a cerut dela consiliul comunal votarea unei sume oarecare, pentru a putea lua parte comuna la serbările de o mie de ani dela moartea lui *Árpád*, conducătorul sub care au venit *Maghiarii* în patria aceea. Consiliul comunal însă a refuzat împlinirea cererii, din diferite motive înșirate din partea membrilor reprezentanței comunale, toți *Unguri*. Unul din ei a zis așa: „De ce ne-a adus *Árpád* aici? Să ne fi lăsat acolo unde am fost, poate că acolo trăiam mai bine!” Nu-i fericit *Maghiarul*, și pace.

Emigrarea în comitatul Târnava-mare. Comitele suprem al comitatului *Târnava-mare* a raportat în ședința ultimă a comitetului administrativ că emigrarea la America ia proporții tot mai mari. În August a. c. s'au extradat 546 paspoarte, cu 191 mai multe ca în Iulie a. c.

Coroane eterne. Sărbându-se Dumineca trecută în biserica noastră din *Surbul* *Iosifin*, parastasul obicinuit întru vecinica odihnă a sufletului răposatului *Alexandru Marcu*, unicul fiu al dlui *Iosif Marcu junior*, pardositor, cântările liturgice și cele ocazionale la parastas le-a executat corul bisericesc al „Reuniunii socialilor români din Sibiu”, sub conducerea dirigentului *C. Popa*. Din acest prilegiu s'au făcut următoarele dăruiri: la „Fondul de 20 bani” au dăruit dl *Iosif Marcu junior*, tatăl răposatului 1 cor., la „Fondul văduvelor și orfanilor”, *Paraschiya Marcu*, bunica răposatului 5 cor., iar la fondul „Corului bisericesc”: *Iosif Marcu jun.*, măestru pardositor, *Paraschiya Marcu*, *Maria Ursa*, *Paraschiya Cioran* și

Emma Marcu, mama răposatului, fiecare câte 1 cor., *Nicolae Iordan*, învățător, *Iosif Marcu sen.*, *Candid Popa*, dirigentul corului bisericesc, fiecare câte 50 fleri, *George Poponea*, viceprezid., *Ioan Imbăruș*, *Valer Poponea*, *Florea Crucița*, *Ioan Marcu*, *George Săsarman*, *George Stanciu*, *Ioan Stanciu*, *Nicolae Rosca*, *Demetriu Morariu*, *George Trifan*, *Ilie Baci*, *George Șoima*, *Ioan Miga*, *Nicolae Stoica*, *George Mocian*, *Nicolae Ișan*, *Victor Ursa*, vărul răposatului, *Aurica Cioran* și *Stefan Duca*, fiecare câte 20 bani și *Vic. Tordășianu*, prez. 10 bani.

„In șase zile la America.” Pentru anunțul acesta, publicat în toate gazetele, s'a făcut proces de contravențiune mai multor ziare mari din *Budapesta*. La pertractarea ținută, cei improcusuați s'au apărut cu aceea, că anunțul nu sună poporului sărac, ci celor cu parale, cari pot să-și permită luxul de a călători în șase zile la America. Și de această părere a fost și tribunalul regesc din *Budapesta*, care a adus hotărâre de — *achitare*.

Concert în Sebeș. Reuniunea română de cântări din *Sebeș* s'ăsese invitat le concertul cel va da Sâmbătă la 21 Septembrie (sf. *Mărie*) în sala cea mare dela hotelul „*Leul de aur*” din *Sebeș* cu concursul muzicii militare a reg. 31 de inf. Inceputul la 8 ore.

Unelte economice.

Vestim pe economii nostri, că comitetul nostru central pune la dispoziție spre folosire, pe lângă purtarea cheltuelilor de transport, plugul sistem *Sack* și grapa de fânate (mușchi).

Uneltele se dau cu preferință membrilor Reuniunii locuitori în comunele, unde asemenea unelte nu s'au folosit până acum și se iau în primire dela subsecretar. Aceste unelte la dorință se pot cumpăra dela Reuniune cu preț convenabil.

Sibiu, 17 Septembrie n. 1907.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pantaleon Lucaș,
prezident.

Vic. Tordășianu
secretar.

Cărți și reviste.

Preoțimea română în veacul al XVIII-lea de *Stefan Hărăguș* abs. de teologie. Reripărire din „*Telegraful Roman*”. Această broșură ne dă pe 21 de pagini o iconă a stării preoției noastre ortodoxe în secolul al XVIII-lea, care, cu toate că împrejurările nefaste în care se afla au împiedecat-o de ași însuși o cultură mai înaltă, totuși a fost un puternic stâlp al vieții românești în acele timpuri. E scrisă în o limbă frumoasă.

Revista Teologică. Nr. 7—8 cuprinde: Cercetări în istoria literaturii bisericești de *Gruia*. Desvoltarea istorică a anului bisericesc de *Greg. Pletosu*. Comitetul parohial ca supraveghetor al religiozității și moralității de *Vasile Gan*. Femeia la *Evreii* vechi de *Romulus Cândea*. Hirotonia o: predică pentru căsătorie de *Dr. Nicodim Milas*. Predică la Dumineca a II-a după *Rusalii* de *Dr. I. Stroia*. Cuvântare ținută în biserica din *Rosia* cu ocaziunea introducerii preotului *Constantin Moldovan* de *Dr. E. M. Cristea*. Ultimele agitațiuni din sinul catolicismului de *Archim. Iuliu Scriban*. Mișcarea literară: Douăzeci de ani dela înființarea societății studenților în teologie de *G. Tulbure*. *Dr. Vladimir Dimitrievici*: Nazarenismul. Istoria și ființa lui de *V. P. Informațiuni*. Tipicul cultului religios de *Cantor*. Redacția și Administrația *Sibiu*, strada măcelarilor 45.

Biserica ortodoxă Română, revistă periodică eclesiastică. Anul al XXXI-lea, Nr. 5 are următorul cuprins: *Drag. Demetrescu*: Respectul și fanatismul *Judeilor* pentru sf. *Scriptură*. *C. Erbicean*: Povestiri religioase. *Pr. Constantin Morariu*: Cuvânt înainte. *C. E.*: Documente privitoare la istoria civilă și bisericească a *Românilor*. *Boroian*: *Ciprian*. *M. P.*: Câteva cuvinte asupra *Catecumenatului*. *G.*: Biserica *Romano-Catolică* în *România*. *G.*: Cronică bisericească. *Evangelia* sau viața și învățătura *Domnului nostru Isus Christos* după cei patru evangeliști, pusă în șir cronologic și parafrazată de *Melchisedec*, episcopul de *Roman*. *Alex. Lăpădat*: Catalogația bisericilor *bucureștene* la 1810. *Donățiuni*. *București*, tipografia cărților bisericești.

„Dama cu camelii”, una dintre acele serii, cari îmbogățesc o literatură prin simțirea adâncă, prin noblețea simțimentelor, prin împrejurările sociale, ce ea descrie, a apărut în „*Biblioteca pentru toți*” din *București*. Acest roman al lui *Alexand. Dumas* fiul, e o povestire adevărată. Eroina a trăit, și a fost cunoscută de către mulți din contemporanii ilustrului romancier. *Margareta Gautier*, a fost o femeie a căreia iubire nenorocită a sgduit sufletul scriitorului, imbiindu-l să scrie romanul. *Verdi*, unul dintre cei mai iluștri compozitori ai lumii, a închinat tot acestei iubiri, opera sa nemuritoare: *Traviata*. Nu e literatură în care „*Dama cu camelii*” să nu fie tradusă. Prețul 90 bani, și se găsește de vânzare la toate librăriele.

Oficioasă.

Următoarele parohii n'au trimis încă rezultatul colectei pentru catedrală. Spre ale reaminti această îndatorire le înșirăm aici cu provocarea a încheia cea colectă în grabă și a o așterne la cassa consistorială dinpreună cu un scurt raport. Parohiile cari ar fi plătit să arete cât au trimis și când?

1. Din tractul *Abrudului*: 1 *Abrudsat*, 2 *B.-Cerb*, 3 *Feneș*, 4 *Pe-trângeni*.

2. Din tractul *Agnitei*: 1 *Șoarș*, 2 *Vesăud*.

3. Din tractul *Albei-Iuliei*: 1 *Gi-oagiu-de-sus*, 2 *Mesentea*, 3 *Vurpăr*.

4. Din tractul *Avrigului*: 1 *Corbi*, 2 *Streja-Cârțișoara*, 3 *Viștea-inferioară*.

5. Din tractul *Bistrița*: 1 *Bu-duș*, 2 *Cărlibaba*, 3 *Santul*, 4 *Borgo-Bistrița*.

6. Din tractul *Branului*: 1 *Hol-bav*, 2 *Poiana-mărilor*.

7. Din tractul *Brașovului*: 1 *A-pața*, 2 *Brașov* (cetate) 3 *Brașov* (tocile) 4 *Hălchiu*.

8. Din tractul *Câmpenilor*: 1 *Lăpuș*, 2 *Poiana*, 3 *Ponorel*, 4 *Valea-verde*, 5 *Vidra-de-jos*, 6 *Vidra-medie*, 7 *Vidra-de-sus*.

9. Din tractul *Cetății-de-peatră*: 1 *Boreut*, 2 *Cupșeni*, 3 *Dobriținaș*.

10. Din tractul *Clujului*: 1 *Că-lian*, 2 *Gerofi—Dângău*, 3 *Mănășturul-român*, 4 *Nadișul-român*, 5 *Panic*.

11. Din tractul *Cohalmului*: 1 *Bogata-olteană*, 2 *Crihalma*, 3 *Ticușul-român*, 4 *Varghiaș*.

12. Din tractul *Dejului*: 1 *Ciceu-Corabie*, 2 *Poiana-Blenchii*.

13. Din tractul *Devei*: 1 *Almașul-mic*, 2 *Bârcea-mică*, 3 *Chișcădaga*, 4 *Cristur*, 5 *Fizeș*, 6 *Măgura*, 7 *Rapoltu-mare*, 8 *Săcărâmb*, 9 *Seliștoara*.

14. Din tractul *Dobrei*: 1 *Baștea*, 2 *Lăpugiu-inferior*, 3 *Lăpușnic*, 4 *Mihăești*, 5 *Poenița-Tomii*, *Săcămaș*.

15. Din tractul *Făgărașului*: 1 *Berivoi-mari*, 2 *Calbor*, 3 *Dridif*, 4 *Ludișor*, 5 *Veneția-superioară* și 6 *Voivodenii-mari*.

16. Din tractul *Geoagiului*: 1 *Almașul-de-mijloc*, 2 *Ardeu*, 3 *Băcăia*, 4 *Boiu*, 5 *Ferede*, 6 *Geoagiu-de-jos-Joseni*, 7 *Homorod-Joseni*, 8 *Poiana*, 9 *Valea-mare*.

17. Din tractul *Hațegului*: 1 *Bățalar*, 2 *Chitid*, 3 *Covragiu*, 4 *Federi*, 5 *Fizești*, 6 *Gântaga*, 7 *Măceu*, 8 *Ocolîșu-mic*, 9 *Petrila-Brad*, 10 *Ruși*, 11 *Sânpetru*, 12 *Vâlcelele-rele*, 13 *Valea-Sângeorgiu*.

18. Din tractul *Hunedoarei*: 1 *Cerișor*, 2 *Chergeș*, 3 *Hașdău*, 4 *Josani*, 5 *Lebese*, 6 *Nandru-vale*, 7 *Pistișul-mare*.

19. Din tractul *Iliei*: 1 *Certejul-de-jos*, 2 *Gialacuta*, 3 *Gothatea*, 4 *Vorta*.

20. Din tractul *Medrașului*: 1 *Alma*, 2 *Ernea-săsească*, 3 *Idiciu*, 4 *Mediaș*, 5 *Pancea*, 6 *Richisdorf*, 7 *Șaldorf*, 8 *Șaroș*, 9 *Ștene*, 10 *Ve-seud*.

21. Din tractul *Mercurei*: 1 *Bogatu*, 2 *Cunța*, 3 *Lupu*, 4 *Rod*, 5 *Spru*, 6 *Țapu*.

22. Din tractul *Murăș-Oșorheiului*: 1 *Vidrasău*.

23. Din tractul *Orăștiei*: 1 *Dâncu-mare*, 2 *Dâncu-mic*, 3 *Măgura*, 4 *Mărtinești*, 5 *Pișchinț*, 6 *Romos*, 6 *Sereca*, 8 *Simeria*, 9 *Tolția-mare*, 10 *Vinerea*.

25. Din tractul *Sibiului*: 1 *Slimnic*.

26. Din tractul *Sighișoarei*: 1 *Bodogaia-inferioară*, 2 *Daneș*, 3 *Feleag*, 4 *Feriház*, 5 *Galomfalău-mare*, 6 *Noul-săsesc*, 7 *Șaeș*, 8 *Saschiz*.

27. Din tractul *Treiscaune*: 1 *Arini*, 2 *Boroșneul-mic*, 3 *Cernatu-inferior*, 4 *Doboli-inferiori*, 5 *Heghig*, 6 *Poiana-sărata*, 7 *Sepsi-Szt-Giorgiu*.

28. Din tractul *Turda*: 1 *Agris*, 2 *Petrilaca-română*.

29. Din tractul *Zarand*: 1 *Birtin*, 2 *Blăjeni-Grosuri*, 3 *Blăjeni-Criș*, 4 *Curechiu*, 5 *După Peatra-Valea-Porcarii*, 6 *Juncu-de-jos*, 7 *Lunca*, 8 *Peștera*, 9 *Rovina*, 10 *Scroafa*, 11 *Tomnatecu-de-jos*.

Din public.†)

Mulțămite publice.

Cu ocaziune petrecerii de vară aranjată de inteligența română din *Miheșul-de-Câmpie* și jur în 15/28 August 1907 au intrat următoarele suprasolviri și anume:

Petru Șeulean, paroh gr. or. în *Miheșul-de-Câmpie* 2 cor., *Teodor Moga*, m. proprietar în *Zaul-de-Câmpie*, *Emil Cormoș Alexandrescu*, mareproprietar în *Grenbeniș*, câte 7 cor., *Dr. Iuliu Popescu*, adv., *Iovian Murășan*, protopresbiter, ambii din *Turda*, câte 2 cor., *Teodor Blenche*, cantor în *Miheș* 4 cor., familia *Caliani*, mare propriet. în *Șaulia* 2 cor., familia *Maier*, marepropriet. în *Chimitelnic* 3 cor., *Ilariu Nicoară*, marepropriet. în *Teaca*, *Teodor Onițiu*, paroh gr. or. în *Găbud*, câte 2 c., *D. Muntean*, *Dr. Oltean*, avocat, ambii din *Murăș-Ludoș*, câte 4 cor., *Filon Roma*, învățător din *Șaulia*, *Kakasi Béla*, subnotar din *Miheș*, *Liviu Dan*, cand. de adv. din *Mociu*, *Parteniu Grama*, din *Miheșiu*, *Ioan Floca*, din *Zlagna*, preoți gr. orien., *Ioan Harșan*, inv. din *Tăureni*, *Sev. Dan*, cand. de avocat din *Mociu*, *Iuliu German*, inv. din *Sâmbotelec*, *Vasile Vlăs*, notar din *Sând*, familiile *Bozdoc* și *Vasile Suci*, preoți gr. cat. din *Cicud*, *Filip Feneșan*, mare proprietar din *Zaul-de-Câmpie*, *Ioan Deva*, inv. din *Sâniacob*, *Florian Popp*, *Ioan Tikos*, dșora *Victoria Șeulean*, oficiantă de poștă, toți din *Miheș*, fiecare câte 1 cor. Suma tuturor suprasolvirilor e 57 cor.

Primească maritimii donatori și pe această cale sincerile noastre mulțămite. Bunul Dumnezeu să le răsplătească pentru jertfa ce au făcut în folosul bisericii cu ocaziunea petrecerii de aici.

Miheș, în 30 August 1907 v.

Petru Șeulean *Teodor Blenche*
par. gr. or. ca prezid. cassar.

Subscrisul mulțămesc și pe această cale mult iubitorilor și stimatilor mei poporeni, cari m'au ascultat și în locul cărților bisericești de tot vechi și rupte, tipărite cu litere slavone au procurat altele noi, tipărite cu litere latine și anume: *Dura Alexie* și *Stanca Agafie* au procurat o evanghelie legată frumos în piele roșie, frumos aurită de ambe laturile și cu copcii tari cu 37 cor., *Barb Petru senior*, un apostol cu 10 cor., *Ignă George* și *Tecla*, *Litur-gierul* cu 10 cor., tipărite sub îngrijirea *I. P. S. arhiepiscop* și metropolit al nostru *Ioan Meșianu*. *Toma Tovi*, *Floarea* și *Login Mineul* pro August cu 15 cor. și *Triodul* cu 29 cor., *Perian George* a *Ursului* și *Copos Maria* *Octoiul* cel mare, cu 28 cor. și *Penticostarul* cu 13 coroane, *Dan Ioan* a *Malichi Mineul* pro Decembrie cu 15 cor. și un sfeșnic de lemn cu 12 cor. Iar fostul învățător *Nicolae Perian*, acum paroh definitiv în parohia vecină *Săliște*, ca semn de suvenir ca fost învățător a procurat *Căzania* tot cu litere latine cu 11 cor.

Pentru aceste frumoase și vrednice de laudă donării făcute bisericii noastre le mulțămesc sus numiților donatori și rog pe Atotputernicul *Dzeu* să-i binecuvinteze cu viață lungă și fericită, iar numele lor să le scrie în cartea vieții vecinice.

Trestia, în 30 August 1907.

Petru Perian
par. locului.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 66—1907 D. f. g. [269] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnaziul român gr. or. din Brad cu specialitatea: limba maghiară combinată cu științele naturale și geometria desemnativă se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegrafatul Român”.

Concurenții își vor adresa petițiile lor comitetului gimnazial și le vor însoți cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedi, că sunt Români de confesiunea gr. or.

2. Atestat de moralitate.

3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoși.

4. Revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiilor bisericești, școlare și regulamentelor în vigoare și la caz, dacă se va pretinde, se obligă a propune și alte obiecte, cari i-se vor distribui prin direcțiunea gimnazială.

5. Diploma de profesor conform art. de lege XXX din 1883, ori în lipsa acesteia document despre examenele prestate, și la caz, dacă a mai fost aplicat, document de conduită despre anii de serviciu.

Beneficiul împreună cu acest post e pentru cazul, că nu are diploma: salar ca profesor suplitor de 1600 cor. (una mie șase sute); dacă are diploma va fi ales de profesor provizor, în care calitate va funcționa 3 ani cu salar de 2000 coroane (două mii), iar după acest termen va fi promovat ca profesor ordinar definitiv cu 2400 coroane (două mii patru sute), șase cincuenalii de câte 100 cor. și drept de penziune la fondul arhidiecezan, la care se vor socoti și anii de funcțiune din timpul provizoriului.

Postul are să se ocupe la 1 Septembrie v. a. c.

Brad, din ședința reprezentanței gimnaziale, ținută la 21 Maiu 1907.
V. Damian Dr. P. Oprea
prezident. secretar.

[265] 2—3

Intre băncile mai mari

„Economul” din Cluj (Kolozsvár)

oferă, pe lângă garanția cea mai mare, procentul cel mai avantajos pentru depuneri spre fructificare.

Depunerile se plătesc de regulă, amăsurat cu situația casei, imediat și fără abjicere.

Depuneri se pot trimite și prin poștă pe spesele institutului.

Pentru depuneri de ale bisericilor și instituțiilor culturale și filantropice se fac condițiuni excepționale de favorabile.

Capital acționar și rezerve cor. 620,000.

Depuneri cor. 1.500,000.

Esconturi cor. 2.300,000.

Casse nouă sistem „Arnheim” sigure contra focului și spargerei pentru depozite.

Cassete Selfmen pentru mici economii.

Condițiuni favorabile pentru discounturi de cambii și pentru împrumuturi ipotecare.

Filiale în Gherla, Murăș-Ludoș și Panticeu.

Expozitură în Aiud, cari asemenea primesc depuneri și fac toate operațiunile de bancă.

Direcțiunea**Preț redus!**

Țara noastră, descrierea părților Ardealului spre meazăzi și Valea Murășului, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de 1 cor. (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la **Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben).**

Redactor responsabil Teodor. V. Păcățian.

Avis domnilor învățători!

Dela **Librăria arhidiecezană** se pot procura **Tabelele de întuițiune Hölzel**, adică cele patru anotimpuri și casa țărănească, trase pe pânză **6.60 cor.**, provăzute cu bețișoare sus și jos à **8.60 cor.** Seria completă, trasă pe pânză cu bețișoare **43 cor.**, plus porto 92 fileri.

Frumosul roman**DUȘMÂNIE**

de

Vasile E. Moldovancostă **60 fileri.****Librăria arhidiecezană.****Cea mai renumită bere**

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.în **Köbánya (Streinbruch)**se recomandă cu înzistență **P. T. Public.**

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depozitul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 32—

Sibiiu — Nagyszeben.**Cruce sau stea dublă electro-magnetică****Patent****Nu e crucea lui Volta!****Nr. 86967.****Nu e mijloc secret!****vindecă și înviorază**

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bole

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tăuturi de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa pozei de mâncare, răceală la mână și picioare, reuma, podagră, ischiuș, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețesc cu mulțămire invențiunea mea și oricine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde orice încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oicior oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro magnetice o recomandă în deosebi.

Prețul aparatului mare e cor. 8—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 6—

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă. [11] 6

„Eспедиție din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:**MÜLLER ALBERT, Budapesta,****V/27, strada Vadász 34 colțul.**

551 sz 1907 végrh.

[266] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a nagyszebeni király járásbírósnak 1907 évi A. 343 számú végzése következtében Dr. Russu Octavian, ügyvéd által képviselt Albina nagyszebeni takarékos és hitelintézet javára nagyszebeni Popidán Popa János ellen 600 K. s jár. erejéig 1907 évi auguszt hó 14-n fogantatott kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 1086 K. becsült következő ingóságok, u. m.: különféle házbutor és egyebek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nagyszebeni kir. járásbírósnak 1907-ik évi V. 343/4 számú végzése folytán 600 K. tökékövetelés, ennek 1906 évi Julius hó 21 napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 85 K. 30 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig, Nagyszebenben alperes lakásán Pempflingergasse leendő megtartására 1907 évi szeptember hó 21-ik napjának délelőtti 9½ órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyszeben 1907 évi szeptember hó 7 napján.

Philp Gusztáv
kir. bír. végrehajtó.

Prin **Librăria arhidiecezană din Sibiiu** (Nagyszeben) se pot procura

sigile pentru officii

parohiale, protoprezbiterale și alte officii, cu prețul de 4 cor., cu cruce sau biserică în mijloc 5 cor. 40 fil., cu hramuri sau alte embleme 8 cor., plus porto postal 60 fil. cu ramburs 70 fil.

AVIZ!

Subsemnatul, cumpărând **prima fabrică transilvană de**

casse de fier și oțel

priv. ces. și reg. a dlui **G. Oszy**, îmi iau voe a aduce la cunoștința Prea Onoratului Public, că în fabrica mea se execută tot felul de **casse**, și după toate mărimile din cel mai bun material posibil. Cassele de fier și oțel panțerate se execută după cele mai nouă sisteme engleze și americane **sigure contra focului și spargerei** pentru care dau **deplină garanție.**

Atrag atențiunea Onoratului Public interesat a nu confunda fabricatele mele cu alte fabricate, făcute din material slab, și prin urmare fără valoare.

Rugând pe Prea Onoratul Public pentru binevoitorul sprijin

semnez cu distinsă stimă:

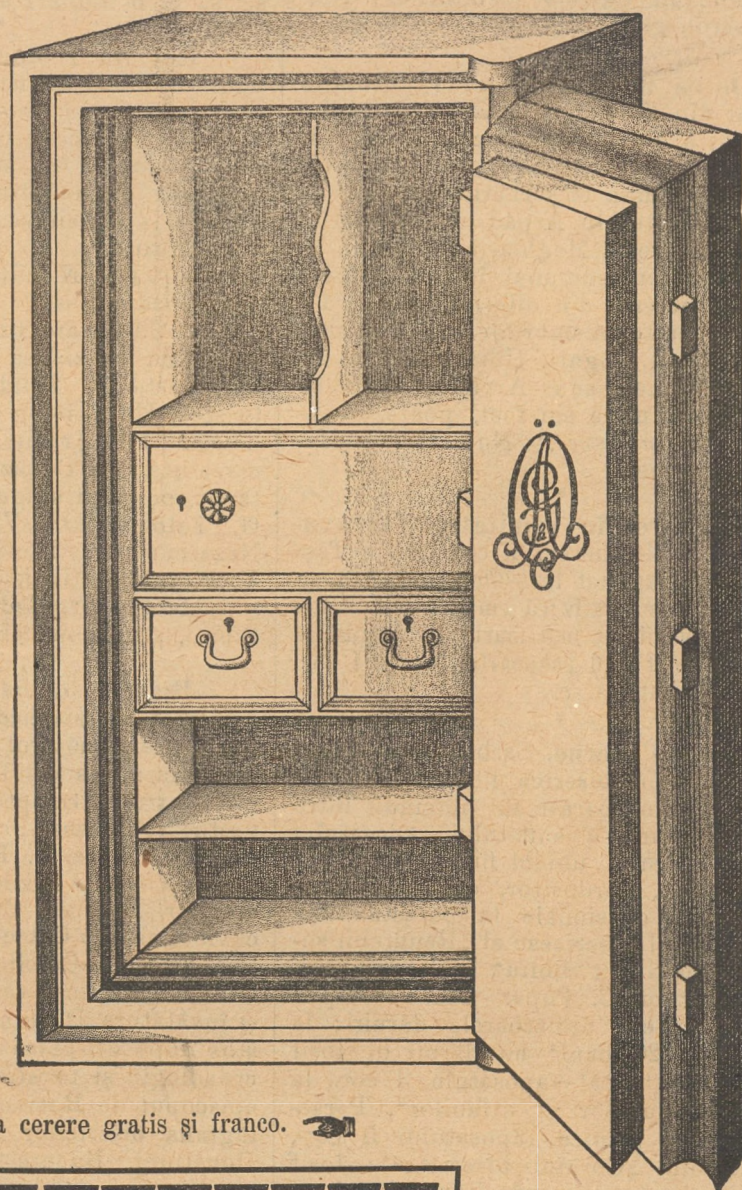
E. Purece,

fabricant de casse.

Sibiiu—Nagyszeben, Rosenanger Nr. 9.

[151] 1—6

Cataloge de prețuri la cerere gratis și franco.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.